

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 114/15

Λουξεμβούργο, 6 Οκτωβρίου 2015

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-308/14
Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου

**Ο γενικός εισαγγελέας Cruz Villalón προτείνει να απορριφθεί η προσφυγή της
Επιτροπής κατά του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με το επίδομα συντηρούμενου
τέκνου**

Η ανάγκη προστασίας των οικονομικών του κράτους μέλους υποδοχής δικαιολογεί, στο πλαίσιο της διαδικασίας χορηγήσεως ορισμένων κοινωνικών παροχών, τον έλεγχο της νόμιμης διαμονής στο κράτος αυτό, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 883/2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας ¹, καθορίζει σειρά κοινών αρχών τις οποίες πρέπει να τηρούν οι νομοθεσίες των κρατών μελών στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως. Οι αρχές αυτές διασφαλίζουν ότι τα εθνικά συστήματα δεν μεταχειρίζονται δυσμενώς τα πρόσωπα που ασκούν το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής εντός της Ένωσης επειδή έκαναν χρήση της εν λόγω ελευθερίας. Μία από τις εν λόγω κοινές αρχές είναι η αρχή της ισότητας. Η αρχή αυτή συγκεκριμενοποιεί την αρχή της απαγορεύσεως δυσμενών διακρίσεων λόγω ιθαγένειας στον ειδικό τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως.

Η Επιτροπή έλαβε πολλές καταγγελίες από πολίτες άλλων κρατών μελών διαμένοντες στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι οποίοι ισχυρίζονταν ότι οι αρμόδιες βρετανικές αρχές, με το επιχείρημα ότι δεν δικαιούνταν να διαμένουν στο εν λόγω κράτος, αρνήθηκαν να τους χορηγήσουν ορισμένες κοινωνικές παροχές. Η Επιτροπή άσκησε προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά του Ηνωμένου Βασιλείου, εκτιμώντας ότι η νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους δεν είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του κανονισμού 883/2004 καθόσον επιβάλλει τον έλεγχο της νομιμότητας της διαμονής των αιτούντων ορισμένες κοινωνικές παροχές –μεταξύ άλλων, οικογενειακές παροχές όπως το επίδομα συντηρούμενου τέκνου και πίστωση φόρου λόγω συντηρούμενου τέκνου ², που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας υποθέσεως. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η προϋπόθεση αυτή εισάγει δυσμενή διάκριση και είναι αντίθετη προς το πνεύμα του εν λόγω κανονισμού, ο οποίος λαμβάνει υπόψη μόνον τη συνήθη διαμονή του αιτούντος.

Προς αντίκρουση των ισχυρισμών αυτών, το Ηνωμένο Βασίλειο, επικαλούμενο την απόφαση Brey ³, προβάλλει ότι το κράτος υποδοχής μπορεί νομίμως να εξαρτά τη χορήγηση κοινωνικών παροχών σε πολίτες της Ένωσης από την απαίτηση να πληρούν οι τελευταίοι τις προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν δικαίωμα διαμονής στο έδαφός του, όπως προβλέπονται κυρίως από την οδηγία 2004/38 ⁴. Το Ηνωμένο Βασίλειο αναγνωρίζει μεν ότι η πλήρωση των εν λόγω προϋποθέσεων που παρέχουν δικαίωμα στις εν προκειμένω επίμαχες κοινωνικές παροχές είναι πιο εύκολη για τους Βρετανούς πολίτες, οι οποίοι απολαύουν εξ ορισμού δικαιώματος διαμονής

¹ Κανονισμός (ΕΚ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 (ΕΕ L 166, σ. 1).

² Το επίδομα συντηρούμενου τέκνου («child benefit») και η πίστωση φόρου λόγω συντηρούμενου τέκνου («child tax credit») είναι αμφοτέρως παροχές σε χρήμα οι οποίες χρηματοδοτούνται από φόρους και όχι από εισφορές των δικαιούχων και οι οποίες έχουν κοινό σκοπό να συμβάλουν στην κάλυψη των οικογενειακών εξόδων. Προς αναγνώριση δικαιώματος στις παροχές αυτές η βρετανική νομοθεσία απαιτεί από τον αιτούντα να ευρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η προϋπόθεση αυτή πληρούται μόνον εάν ο αιτών: α) έχει φυσική παρουσία στο Ηνωμένο Βασίλειο, β) έχει τη συνήθη διαμονή του στο Ηνωμένο Βασίλειο και γ) έχει δικαίωμα διαμονής στο Ηνωμένο Βασίλειο.

³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Σεπτεμβρίου 2013 (C-140/12).

⁴ Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ L 158, σ. 77).

στο εν λόγω κράτος μέλος, υποστηρίζει όμως ότι το εθνικό του σύστημα δεν εισάγει δυσμενείς διακρίσεις και ότι, σε κάθε περίπτωση, η σχετική με το δικαίωμα διαμονής προϋπόθεση συνιστά μέτρο ανάλογο προς τον σκοπό της χορηγήσεως των παροχών σε πρόσωπα επαρκώς ενσωματωμένα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Με τις σημερινές προτάσεις του, **ο γενικός εισαγγελέας Pedro Cruz Villalón προτείνει στο Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή της Επιτροπής.**

Ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι οι εν λόγω παροχές συνιστούν αναμφισβήτητα παροχές κοινωνικής ασφάλισης κατά την έννοια του κανονισμού 883/2004. Συγκεκριμένα, πρόκειται για οικογενειακές παροχές που χορηγούνται αυτόματα σε όσους πληρούν ορισμένα αντικειμενικά κριτήρια, χωρίς να γίνεται καμία εξατομικευμένη και κατά διακριτική ευχέρεια στάθμιση των ατομικών αναγκών τους, και σκοπός των οποίων είναι η αντιστάθμιση των οικογενειακών βαρών.

Κατά την άποψή του, **η νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου δεν επιβάλλει πρόσθετη προϋπόθεση πέραν της συνήθους διαμονής, και πρόκειται στην πραγματικότητα για εξέταση της νομιμότητας της διαμονής βάσει του δικαίου της Ένωσης (συγκεκριμένα, βάσει της οδηγίας 2004/38) στο πλαίσιο της χορηγήσεως ορισμένων κοινωνικών παροχών, ανεξαρτήτως του κανονισμού 883/2004.**

Κατά την άποψη της Επιτροπής, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι ο έλεγχος της νόμιμης διαμονής μπορεί να είναι αυτοτελής σε σχέση με την εξέταση της συνήθους διαμονής, το Ηνωμένο Βασίλειο παραβαίνει σε κάθε περίπτωση τον κανονισμό 883/2004, διότι ο έλεγχος αυτός —που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διαδικασίας χορηγήσεως παροχής κοινωνικής ασφάλισης— εισάγει δυσμενή διάκριση καθόσον θεσπίζει απαίτηση η οποία ισχύει μόνον για τους αλλοδαπούς.

Ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει ότι **το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών υπόκειται στους περιορισμούς και τους όρους που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης.** Ορισμένοι από τους όρους και τους περιορισμούς αυτούς προβλέπονται στην οδηγία 2004/38. Συνεπώς, σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής —η οποία υποστηρίζει ότι η έννοια της «συνήθους διαμονής» κατά τον κανονισμό 883/2004 δεν υπόκειται σε καμία απαίτηση— **οι διατάξεις της οδηγίας 2004/38 οι οποίες ρυθμίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή παραμένουν σε πλήρη ισχύ στο πλαίσιο του κανονισμού.** Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία συνδίδει παραδοσιακά την πρόσβαση σε κοινωνικές παροχές επί ίσοις όροις με τους πολίτες του κράτους μέλους υποδοχής με τη «νόμιμη» διαμονή του αιτούντος στο έδαφος του εν λόγω κράτους⁵. Συνεπώς, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι **ένα κράτος μέλος υποχρεούται από τον κανονισμό 883/2004 να χορηγεί κοινωνικές παροχές, όπως οι εν προκειμένω επίμαχες, μόνον σε πολίτη της Ένωσης ο οποίος ασκεί σύννομα το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφός του, δηλαδή τηρώντας τις προϋποθέσεις της οδηγίας 2004/38.**

Ο γενικός εισαγγελέας αναγνωρίζει ότι υφίσταται διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των Βρετανών πολιτών και των πολιτών της Ένωσης, καθόσον οι τελευταίοι (ιδίως όσοι δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα) υφίστανται σε μεγαλύτερο βαθμό την τλαιπωρία της διαδικασίας ελέγχου της νομιμότητας της διαμονής τους από τις βρετανικές αρχές. Κατά τον γενικό εισαγγελέα, μολονότι αυτή η διαφορετική μεταχείριση μπορεί να χαρακτηριστεί **έμμεση διάκριση, δικαιολογείται εντούτοις από την ανάγκη προστασίας των οικονομικών του κράτους μέλους υποδοχής,** όπως υποστηρίζει το Ηνωμένο Βασίλειο. Ο γενικός εισαγγελέας προσθέτει ότι **ο έλεγχος αυτός είναι το μέσο που διαθέτει το κράτος μέλος υποδοχής για να διασφαλίσει ότι δεν χορηγεί κοινωνικές παροχές σε πρόσωπα στα οποία δεν υποχρεούται να τις χορηγήσει, εφόσον δεν πληρούν τις προϋποθέσεις νόμιμης διαμονής που καθορίζει η οδηγία 2004/38.**

Παρά το γεγονός ότι αντικείμενο της προσφυγής της Επιτροπής δεν αποτελεί ο τρόπος διενέργειας του εν λόγω ελέγχου από το Ηνωμένο Βασίλειο, **ο γενικός εισαγγελέας Cruz Villalón**

⁵ Αποφάσεις του Δικαστηρίου Martínez Sala ([C-85/96](#): βλ. [ΑΤ αριθ. 32/98](#)), Grzelczyk ([C-184/99](#): βλ. [ΑΤ αριθ. 41/01](#)), Bidar ([C-209/03](#): βλ. [ΑΤ αριθ. 25/05](#)), Trojani ([C-456/02](#)), Brey, προαναφερθείσα, και Dano ([C-333/13](#): βλ. [ΑΤ αριθ. 146/14](#)).

επισημαίνει ότι, σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν τηρεί τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ο έλεγχος αυτός, τονίζοντας, μεταξύ άλλων, συναφώς, ότι ο έλεγχος διενεργείται μόνο σε περίπτωση αμφιβολιών και δεν ισχύει τεκμήριο ότι οι αιτούντες διαμένουν παράνομα στο έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106